

Õiguskantsler

Minister Hanno Pevkur
Justiitsministeerium
info@just.ee

Teie 17.07.2013 nr JUM/13-1051/-1K

Meie 02.09.2013 nr 18-2/130969/1303744

**Arvamus eelnõule
Karistusõiguse revisjon**

Austatud justiitsminister

Täna Teid võimaluse eest avaldada arvamust karistusseadustiku ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu kohta.

Märgin sissejuhatavalt, et kriminaalpoliitika kujundamisel on seadusandjal lai otsustamisruum, mistõttu õiguskantsleri normikontrollialane pädevus on piiratud. Samuti piirab õigusemõistmisesse sekkumise keeld õiguskantsleri volitusi hinnata riigivõimu tegevust konkreetses süüteomenetluses. Pean siiski enda kursisolekut selle valdkonna arengutega oluliseks.

Seoses korrakaitseaduse muutmise ja rakendamise seaduse eelnõuga olen osutanud sellele, et kuna riikliku järelevalve valdkonna reformi algne idee oli suunata järelevalve põhirõhk karistamiselt ohtude ennetamisele ja tõrjumisele ning korrarikumiste kõrvaldamisele, on lisaks korrakaitseaduse jõustamisele vajalik ka karistatavate tegude hulga vähendamine.¹ Käesolev eelnõu just seda eesmärki täidabki.

Sissejuhatuse lõpetuseks toon välja, et ka kriminaalpoliitika kujundamisel peab seadusandja arvestama õigusloomelise võrdse kohtlemise põhimõttega (põhiseaduse (PS) § 12). Mul on heameel tõdeda, et mitmed eelnõus sisalduvad muudatused lähtuvad vajadusest järgida eelnimetatud põhimõtet. Lisaks on eelnõus reguleeritud, sh arvestades Riigikohtu asjakohast praktikat, PS § 23 lg 2 teisest lausest tulenev kergema karistuse tagasiulatuvalt kohaldamise kord.

Esitan järgnevalt oma tähelepanekud mõnede eelnõus sisalduvate konkreetsete muudatuste kohta.

¹ Õiguskantsleri 19.04.2012 kiri nr 18-2/120532/120184, elektrooniliselt kättesaadav:
http://oiguskantsler.ee/sites/default/files/field_document2/õiguskantsleri_arvamus_eelnoule_korrakaitseaduse_muutmise_ja_rakendamise_seaduse_eelnou.pdf.

Käitumiskontrolli rakendamise algusaeg

1. Arvamuse andmiseks saadetud eelnõus olete viimaks arvestanud minu 2010. aastal edastatud märgukirjaga² karistusseadustiku (KarS) § 78 punkti 1 põhiseadusega kooskõlla viimiseks.
2. Teen Teile ettepaneku näha eelnõus KarS § 78 puudutava muudatuse jõustumine ette üldises korras (mitte alates 01.01.2015). Leian, et kõnealuse muudatuse jõustamiseks ei ole täiendav ülemineku-aeg vajalik ning põhiseadusvastasuse kõrvaldamise vajadus kaalub üles erandi tegemise eelnõu üldisest jõustumisajast. Samuti ei mõjuta seadustiku üldosa muudatuste erinev jõustumisaeg seletuskirja lk-l 130 väljatoodud kaalutlust, mille järgi aasta algusest jõustumisel on võimalik ka süütegude statistika kogumisel muudatustega arvestada.

Süüteod alaealise ja perekonna vastu ning alaealiste süüteod

3. Eelnõuga muudetakse KarS § 169 ja 170, mis näevad ette kriminaalvastutuse nii lapse ülalpidamise kohustuse rikkumise kui vanema ülalpidamise kohustuse rikkumise eest (muude perekonnaseadusest tulenevate ülalpidamiskohustuste rikkumine ei ole karistatav praegu ega ka eelnõu järgi). Eelnõuga muudetakse need rikkumised kuriteost väärteoks. Leiate, et tegu on ülekriminaliseerimisega.
4. Toetudes praktilisele kogemusele *lasteombudsmanina*, pean siinkohal vajalikuks rõhutada, et elatise mittemaksmine (valdavalt isade poolt) on Eestis väga tõsiseks probleemiks, mille tõttu kannatavad eelkõige lapsed ja nende heaolu. Justiitsministeerium on küll pidevalt tegelenud sellega, kuidas muuta lastele elatise väljamõistmine tõhusamaks³. Justiitsministeeriumi poolt teostatud „KarS § 169 ja § 170 kehtetuks tunnistamise võimalike mõjude analüüsist“ nähtub, et üheks peamiseks probleemiks KarS § 169 rakendamisel on see, et ei õnnestu tõestada elatise mittemaksmise kuritahtlikkust (mis on selle kuriteo koosseisuline tunnus). Väljendate eelnõu seletuskirjas muu hulgas ka seisukohta, et edaspidi oleks ülalpidamiskohustuse rikkumiste väärteona menetlemine ajaliselt kiirem. Samal ajal osutate, et praktikas enamus sellised kriminaalmenetlusi lõpetatakse otstarbekusest. Sama menetluslik võimalus on ette nähtud ka väärteomenetluses. Seega võib küsida, kuidas sobitub plaanitud muudatus lastele elatiste väljamõistmise tõhustamise tegevusega, kuna võib anda avalikkusele vastupidise signaali ning mõjuda julgustavalt elatise mittemaksjatele.
5. KarS §-s 180 sisalduva kuriteo – alaealisele vägivalda eksponeerimine – ebaõigussisu ei ole Teile hinnangul nii oluline, et tegu oleks karistatav kuriteona, seetõttu näeb eelnõu ette kuriteokaristuse asendamise väärteokaristusega. Arvestades tänapäeva noorte arengu kiirenemist, on eelnõus toodud kaitstava isiku vanuse piir 14 aastale. Edaspidi jääks karistatavaks üksnes julmust propageeriva teose eksponeerimine, mis võimaldab selgemini piiritleda karistamisväärseid tegusid igapäevaelus ette tulevatel olukordadel.
6. Mõõnan, et igapäevaelus aeg-ajalt ettetulevaid situatsioone (sh internetimaterjalid) arvestades võib piiri tõmbamine olla karistusväärse vägivalda demonstreerimise suhtes

² Õiguskantsleri 28.04.2010 märgukiri nr 6-1/081520/1002527, elektrooniliselt kättesaadav:

http://oiguskantsler.ee/sites/default/files/field_document2/6iguskantsleri_margukiri_kaitumiskontrolli_rakendamine_kohtuotsuse_kuulutamisest.pdf.

³ Vt näiteks ministeeriumi 19.10.2011 pressiteate kajastus Eesti Päevalehes „Michal: lastele elatist mittemaksvate võlgnike elu muudetakse ebamugavamaks“, elektrooniliselt kättesaadav: <http://www.epl.ee/news/online/michal-lastele-elatist-mittemaksvate-volgnike-elumuudetakse-ebamugavamaks.d?id=60080811>.

problemaatiline. Samuti olen teadlik registreeritud kuritegude statistikast⁴, mille järgi KarS § 180 on praktikas harva rakendatav karistusnorm. Eeltoodut uuringuandmeid arvesse võttes ei pruugi alla 14-alaealisele vägivalda teadliku eksponeerimise dekriminaliseerimine aga olla laste parimates huvides.

7. Probleemitu ei ole ka kaitstava alaealise vanuse piiri langetamine. Avaldan kahtlust, kas 14-aastastele ja vanematele lastele teadlikult julmust propageeriva teose või selle reproduktsiooni üleandmise, näitamise või muul viisil teadvalt kättesaadavaks tegemise või sellise isiku nähes looma põhjuseeta tapmise või piinamise või talle muul viisil vägivalda teadva eksponeerimise dekriminaliseerimisega kaasnev sõnum avalikkusele tagab laste parimate huvide kaitse.

8. Eelnõuga tunnistatakse kehtetuks alaealise poolt tubaka ja alkoholi ostmise eest ettenähtud karistused. Nõustun selle muudatusega, kuna ka minu hinnangul peaks riigipoolisel sekkumisel olema põhirõhk sellel, et alkohol ja tubakas ei oleks alaealistele kättesaadavad ning tulemuslikum on alaealistele suunatud uimastialane ennetustöö, mitte karistamine.

9. KarS § 102³ lg 1 loob uue kuriteokoosseisu, mille järgi muutub karistatavaks alla 15-aastase lapse sunduslik relvajõududesse võtmine või värbamine või tema aktiivsesse sõjategevusse kaasamine. Pööran Teie tähelepanu asjaolule, et ÜRO lapse õiguste konventsiooni fakultatiivprotokolli laste relvakonfliktidesse kaasamise kohta (A/RES/54/263), mille ratifitseerimine on Riigikogu menetluses ([442 SE](#)), art 2 sätestab, et osalisriigid tagavad, et alla 18 aasta vanuseid isikuid ei värvata sunniviisiliselt nende relvajõududesse. Arvestades, et sama paragrahvi teise lõike puhul olete seletuskirjas viidanud kõnealusele protokollile, siis oleks asjakohane arvestada sellega ka esimeses lõikes ning sätestada, et karistatav on alla 18-aastase lapse sunduslik relvajõududesse võtmine või värbamine või tema aktiivsesse sõjategevusse kaasamine.

Avaliku rahu vastased süüteod

10. KarS §-st 274 (vägivald võimuesindaja ja avalikku korda kaitsva muu isiku suhtes) kustutatakse tunnus „avalikku korda kaitsev muu isik“ kui sisustamata õigusmõiste, mis ei võimalda piisava täpsusega määratleda kaitstavate isikute ringi. Toetan seda muudatust (sh arvestades jõustumata korrakaitse seadusega kaasnevat muudatust nagu näiteks avaliku korra eest vastutava isiku mõiste), kuid selguse huvides võiks kaaluda seletuskirja täiendamist. Soovitav oleks viidata Riigikohtu seisukohale, mille järgi turvatöötaja, kelle pädevusse ei kuulu üksnes valveobjekti puutumatus tagamine, vaid teatud asjaoludel seadusest tulenevalt ka avaliku korra kaitse, on selle normi mõttes avalikku korda kaitsev muu isik.⁵ Muudatuse tagajärjel on turvatöötaja ründamine edaspidi karistatav üksnes isikuvastase süüteona (nagu on ära märgitud ka eelnõu seletuskirja lisaks 2 olevas KarS mõjude tabelis KarS § 121 juures, mitte aga seletuskirja põhitekstis).

11. Eelnõuga sõnastatakse ümber avaliku koosoleku seaduse (AvKS) § 14² lg 1, kuna kehtivas redaktsioonis kattub see väärtekoosseis keelatud koosoleku osas KarS §-ga 265. Sätte sel viisil muutmine on õigusselguse aspektist mõõdapääsmatu. Näen siiski keelatud koosoleku kriminaliseerimisel mõningast probleemi seoses AvKS § 3 punktis 4 sätestatud keelatud koosoleku ühe tunnusega „riivab kõlblust“. Kuna selle määratlemata õigusmõiste sisustamine on ajas ja ruumis muutuv ning keelatud koosoleku korraldamine on kuriteona karistatav ka kaudse

⁴ Andmed kättesaadavad Justiitsministeeriumi kodulehel (<http://www.just.ee/kriminaalstatistika>).

⁵ RKKKo 17.09.2009 nr [3-1-1-69-09](#), p 9.

tahtlusega, siis soovitan Teil kaaluda sellise teo kuriteona karistatavuse vajalikkust ja/või võimalust nimetatud koosseisutunnust täpsustada.

Valeandmete esitamine

12. Eelnõuga tühistatakse enamuse⁶ andmete esitamata jätmise ja valeandmete esitamise väärteokoosseise haruseadustes ja koondatakse ühte karistusnormi KarS § 280 lõikes 1. Uue väärteokoosseisu järgi on karistatav ametiasutusele teadvalt valeandmete esitamine või andmete esitamata jätmine, kui andmete esitamine oli seadusest tulenevalt ette nähtud.

13. Eelnõu edasise menetluse käigus tuleb täpsustada, kas KarS §-s 280 nimetatud ametiasutuseks on üksnes avalikku võimu teostavad asutused avaliku teenistuse seaduse (ATS) § 6 mõttes või on sätte eesmärk hõlmata valeandmete esitamine või seadusega nõutavate andmete esitamata jätmine mistahes haldusorganile (haldusmenetluse seaduse § 8 lg 1). Esimesel juhul oleks välistatud näiteks valeandmete esitamine Eesti Töötukassale (avalik-õiguslik juriidiline isik) või halduslepingu alusel riiklikku registrit pidamist korraldavale isikule. Seadustehniliselt oleks võimalik jääda ka ATS mõttes ametiasutuse mõiste juurde ja lisada vajalikud sätted haruseadustesse.

14. Samuti tekitab küsimusi see, kas valeandmete esitamise väärteokoosseis hõlmab vaid juhte, kui seadus näeb ette sõnaselge kohustuse andmeid esitada ning see ei pruugi seonduda käimasoleva haldusmenetlusega (nt kohustus teavitada Sotsiaalkindlustusametit vanemahüvitise määramise aluseks olnud asjaolude muutumisest) või on kaetud ka juhud, kui isik taotleb tegevusluba või toetust, kuid selle taotlemise käigus jätab mingid andmed esitamata. Haldusõiguslikult on sellise situatsiooni lahendusi kolm: tema taotlus jäetakse läbi vaatamata või rahuldatakse taotlus osaliselt või taotlus rahuldatakse, kuid hiljem tunnistatakse haldusakt kehtetuks/muudetakse. Leian, et väärteokoosseisu sisaldumine haruseaduses võimaldab normi adressaadil paremini mõista karistatava teo olemust, eelnõu heakskiitmise järgselt üldkoosseisuna võib see laieneda ka seni mittekaristatavatele olukordadele.

15. Kokkuvõtlikult soovitan seega analüüsida ja selgitada lähemalt valeandmete esitamise koosseisu seoses haldusmenetluse läbiviimisega, eesmärgiga saavutada karistusnormi vastavus määratletuse põhimõttele.

Kohaliku omavalitsuse kehtestatud eeskirjade rikkumised

16. Eelnõuga muudetakse kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse (KOKS) §-des 66² ja 66³ sätestatud vastutust kohaliku omavalitsuse volikogu määrustega kehtestatud kaevetööde ning koerte ja kasside pidamise eeskirjade rikkumise eest. Mõlema sätte puhul kitsendatakse süüteokoosseisu piire, lisades täiendavaid tunnuseid: nt on kavandatavate muudatuste kohaselt valla- või linnavolikogu kehtestatud kaevetööde eeskirja rikkumine üksnes siis karistatav, kui sellega põhjustati oht inimese elule või tervisele või looduskeskkonnale.

⁶ Eelnõu seletuskirja lk 78: „Siiski säilib osa andmete esitamata jätmise ja valeandmete esitamise kuriteo ja väärteokoosseise erinormidega KarS-s (nt § 281: ebaõigete andmete esitamine kohturegistrile, notarile jms) ja haruseadustes (nt MKS §153¹: maksuhaldurile andmete esitamata jätmise või valeandmete esitamine, LS § 237: liiklusõnnetusest teatamata jätmine). Erisus on tehtud tulenevalt andmete sisust, nende valdkonna spetsiifilisusest ning olulisusest.“

17. Olen varasemalt läbiviidud menetluste tulemusel asunud seisukohale, et õigusnormid, mis reguleerivad kohaliku omavalitsuse pädevust ja volitusi loomapidamise ning kaevetööde reguleerimisel, on põhiseadusega vastuolus. Minu seisukoht pole tänaseni muutunud ja leian endiselt, et KOKS § 22 lg 1 punktid 36¹ ja 36², on põhiseadusega vastuolus osas, mille kohaselt on koerte ja kasside pidamise ning kaevetööde eeskirjade kehtestamine kohaliku omavalitsuse volikogu ainupädevuses. Seda põhjusel, et nimetatud sätted ei vasta PS § 3 lõikest 1 tulenevatele volitusnormi nõuetele ega täpsusta piisaval määral kohaliku omavalitsuse volikogule antud määrusandliku volituse sisu, ulatus ja eesmärki.⁷

18. KOKS § 22 lg 1 punktidega 36¹ ja 36² on olemuslikult seotud ka normid, mis näevad ette karistusõigusliku vastutuse koerte ja kasside pidamise ning kaevetööde eeskirjade rikkumise eest. Seega leian, et ka KOKS §-d 66² ja 66³ on põhiseadusega vastuolus seni, kuni nendes sätetes nimetatud eeskirjade kehtestamiseks puuduvad põhiseaduspärased volitusnormid. Olen küll teinud asjaomastele ministritele soovitusi koostada seaduseelnõu, millega kõrvaldataks KOKS § 22 lg 1 punktide 36¹ ja 36² põhiseadusevastasus, ent kahjuks kehtivad vaidlusalused sätted tänaseni muutmata kujul.

19. Mõistan, et karistusõiguse revisjoni ei hõlma kaevetööde või loomapidamise nõuete täpsustamist. Koerte ja kasside pidamise ning kaevetööde eeskirjade rikkumise eest ettenähtud karistusõigusliku vastutuse piiramine on tervitatav samm. Leian aga, et ka eelnõujärgsed täpsustused ei kõrvalda KOKS §-de 66² ja 66³ vastuolu põhiseadusega, kuna nimetatud süüteokoosseisud sisaldaksid endiselt blanketset viidet kohaliku omavalitsuse õigustloovale aktile, mille andmiseks pole seadusandja kehtestanud põhiseaduse nõuetele vastavat volitusnormi.

20. Täiendavalt juhin tähelepanu sellele, et tõstasin küsimuse, kuidas lahendada KOKS § 22 lg 1 punkti 36² vastuolu põhiseadusega, ka korrakaitseaduse muutmise ja rakendamise seaduse eelnõu menetlemise raames.⁸ Kuigi siiani ei ole koerte ja kasside (jt loomade) pidamisega seonduvaid norme viimatinimetatud eelnõusse lisatud, loodan, et see leiab aset edasise menetluse raames. Kaalun ka vastavasisuliste märkuste esitamist Riigikogu õiguskomisjonile, kes palus minu arvamust korrakaitseaduse muutmise ja rakendamise seaduse eelnõu kohta.⁹

Väärteokaristus energiamärgise puudumise eest

21. Seoses eelnõus kavandatud ehitusseaduse muudatustega tahan juhtida Teie tähelepanu ühele hiljuti minu menetluses olnud küsimusele seoses energiamärgistega.

22. Ehitusseaduse (EhS) § 3² lõikest 7 ning § 29 lg 2 punktidest 6 ja 7 tuleneb hoone või selle eraldi kasutatava osa (nt korteri) omaniku kohustus tagada hoone või selle osa tasulisel võõrandamisel või kasutusse andmisel (nt välja üürimisel) kehtiva energiamärgise olemasolu ja võimalus sellega tutvuda. See kohustus kehtib hoone või selle eraldi kasutatava osa

⁷ Õiguskantsleri seisukohaga on Teil võimalik lähemalt tutvuda regionaalministrile ning majandus- ja kommunikatsiooniministrile saadetud märgukirjades (14.12.2010 märgukiri nr 6-1/100108/1007193 ja 25.01.2011 märgukiri nr 6-8/101264/1100368), elektrooniliselt kättesaadavad:

<http://oiguskantsler.ee/et/seisukohad/seisukoht/margukiri-volitusunorm-koerte-ja-kasside-pidamise-eeskirjade-kehtestamiseks> ja <http://oiguskantsler.ee/et/seisukohad/seisukoht/margukiri-kaevetoodde-reguleerimine-kohalikes-omavalitsustes>.

⁸ Õiguskantsleri 19.04.2012 kiri nr 18-2/120532/1201842, elektrooniliselt kättesaadav:

<http://oiguskantsler.ee/et/seisukohad/seisukoht/arvamus-eelnoue-korrakaitseaduse-muutmise-ja-rakendamise-seaduse-eelnou>.

⁹ Riigikogu õiguskomisjoni esimehe 28.06.2013 kiri, elektrooniliselt kättesaadav [424 SE](#) materjalide juurest.

võõrandamisel või kasutusse andmisel sõltumata hoone püstitamise või tasu eest omandamise ajast¹⁰. Seejuures näeb EhS § 69¹ ette väärtekaristuse energiamärgise puudumise eest hoone või selle eraldi kasutatava osa tasulise võõrandamise korral.

23. Oma menetluse käigus leidsin¹¹, et ehitusseaduse ülaltoodud sätete rakendamisel võib praktikas tekkida olukord, kus näiteks üks korteriomanik on sunnitud korteri üürile andmisel või selle võõrandamisel tellima energiamärgise tervele kortermajale, kui ühistu juhatus või kaasomandi eseme valitseja seda mingil põhjusel teinud ei ole või ei tee.¹² Seda põhjusel, et energiamärgiseid saab reeglina tellida vaid hoonele tervikuna, mitte üksikutele korteritele.¹³ Viitan, et isegi kui õiguslikus mõttes võib ühel korteromanikul olla tõesti võimalik tervele kortermajale energiamärgis tellida, siis võib see praktilistel põhjustel olla raskendatud (kulukas) kui mitte võimatu – nimelt ei pruugi korteriomanikule alati olla vabalt kättesaadavad kõik energiamärgise tellimiseks vajalikud lähteandmed. Samas näeb EhS § 69¹ ette karistuse ka korteriomanikele, juhul kui korteri võõrandamisel või üürile andmisel energiamärgis puudub.

24. Eeltoodud arutuluskäigu valguses on mul tekkinud kahtlus, kas energiamärgise tellimise kohustuse teatud olukordades lõppastmes korteriomaniku õlgadele asetamine ja eelkõige selle sidumine ehitusseaduses ette nähtud väärtekaristusega on mõõdukas. Arvestades seejuures karistusseadustiku eelnõu üht läbivat joont – ülemäärase karistatavuse kõrvaldamist ja võimalusel väärtekaristuse haldussunniga asendamist – teen Teile ettepaneku kaaluda ka üldisemalt (s.t mitte üksnes korteriomanike kontekstis) ehitusseaduses sätestatud energiamärgise olemasolu tagamise kohustuse väärtekaristusega sidumise vajalikkust.¹⁴

25. Lisaks märgin, et eelnõu näeb praeguses versioonis ette mitmete ehitusseaduse väärtekaristusi ette nägevate sätete kehtetuks tunnistamise. Seda just põhjendusega, et vajalik eesmärk on võimalik saavutada pigem haldussundi rakendades (seletuskirja lk 78). Pean vajalikuks tähelepanu juhtida, et muu hulgas plaanitakse eelnõu kohaselt kehtetuks tunnistada EhS § 68, mis näeb ette vastutuse EhS §-s 29 loetletud ehitise omaniku kohustuste eiramise eest. Märgin, et EhS §-s 29 loetletud kohustuste hulgas on ka hoone või selle eraldi kasutatava osa omaniku kohustus tagada energiamärgise olemasolu. Samas ei näe eelnõu ette sisuliselt seotud EhS § 69¹ kehtetuks tunnistamist, mis näeb ette vastutuse energiamärgise puudumise eest hoone ja selle eraldi kasutatava osa tasulisel võõrandamisel ja kasutusse andmisel.¹⁵

¹⁰ Sellise tõlgenduse andis minu menetluse käigus ka majandus- ja kommunikatsiooniminister oma 15.05.2013 kirjas nr 1.1.-14/13-00102/005.

¹¹ Vt minu 08.08.2013 majandus- ja kommunikatsiooniministrile saadetud soovitus nr 6-1/130495/1303473.

¹² Sellisele võimalusele viitas oma vastuses minu teabe nõudmisele ka majandus- ja kommunikatsiooniminister (vt allmärkus 10).

¹³ EhS § 3² lg 3 sätestab: „Hoone eraldi kasutatavale osale võib anda iseseisva energiamärgise, kui hoones puudub ühine küttesüsteem.”

¹⁴ Seejuures tuleb kaaluda, kas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2010/31/EL, 19. mai 2010, hoonete energiatõhususe kohta (mille ülevõtmiseks energiamärgiste regulatsioon ehitusseaduses sätestatud on), eelkõige selle artikkel 27, aga ka Euroopa Liidu õigus üldisemalt, nõuavad Eestilt tingimata energiamärgiste tagamise kohustuse rikkumise eest väärtekaristuse kohaldamist.

¹⁵ Veel osutan, et ka Justiitsministeeriumis koostatud ning hetkel eelnõude infosüsteemis kooskõlastamisel olev uus ehitusseadustiku eelnõu ei seo energiamärgise olemasolu tagamise kohustust väärtekaristusega. Vt planeerimisseaduse, ehitusseadustiku ning ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seaduse kooskõlastamiseks või arvamuse andmiseks esitamine. Kättesaadav eelnõude infosüsteemist <http://eelnoud.valitsus.ee>, toimik nr 13-0907.

Redaktsioonilised tähelepanekud

26. Seletuskirja lk-l 16 (KarS §-de 57, 58 ja 60¹ muudatused) on toodud näide olukorrast, kus asjaolu, mida üldjuhul arvestatakse karistust raskendavana, võib teatud juhtudel kõne alla tulla ka karistus kergendavana: „Nt alaealiste puhul võib kuriteo toimepanemine olla mitte raskendav, vaid hoopis kergendav asjaolu: tulenevalt sotsiaalsest ebaküpsusest võib koos teistega tegutsemine mõjutada alaealise isiku käitumist olulisel määral.“. Näite sõnastusest ei selgu paraku üheselt, kuidas kuriteo toimepanemine on karistuse raskust mõjutav asjaolu, kas mõeldud on varasemat toimepanemist või toimepanija vanust või süüteo grupiviisilist toimepanemist vmt.

27. Seletuskirja lk-l 69 on pealkirjas (Karistusseadustiku) ja eelnõus KarS § 102³ lõikes 1 („sunduslik relvajõududesse võtmise“) on täheviiga.

28. Seletuskirja lk-l 127 kajastab seaduse rakendamise kaasnemise tegevusi, kulusid ning tulusid. Eraldi peatatakse eelnõu jõustumise kaasnemisel koostöö ja teavitamistegevusel. Samas märgitakse koolituse sihtrühmana uurijaid, prokuröre ja kohtunikke, kuid koolitus ei puudutaks seletuskirja järgi kohtuväliseid menetlejaid. Samal ajal puudutab eelnõu olulises osas ka väärtomateriaalõigust.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Nele Parrest
õiguskantsleri asetäitja-nõunik
õiguskantsleri volitusel

Kaarel Eller 693 8426
kaarel.eller@oiguskantsler.ee

Saale Laos 693 8447
saale.laos@oiguskantsler.ee

Kristi Paron 693 8411
kristi.paron@oiguskantsler.ee

Merike Saarmann 693 8414
merike.saarmann@oiguskantsler.ee